

Ірина КРИВОШЕЯ
(Умань, Україна)

Значкове товариство Ніжинського полку на початку 40-х рр. XVIII ст.: два нових списки товариства

Значкове товариство, як частина неурядової старшини, формувалось з полкового товариства паралельно з бунчуковим з кінця XVII ст. Перша спроба офіційного розмежування бунчукового і значкового товариства була зроблена І Малоросійською колегією у травні 1723 р. [1, с. 43–45]. Завершився процес остаточного виокремлення значкового товариства знаменитим указом Анни Іоанновни 1734 р., який визначив чітке число товаришів у кожному з десяти полків Гетьманщини. Для Ніжинського полку воно становило 50 товаришів.

Впорядкування статусу і діяльності неурядової старшини співпадало з інтересами імперської влади, що прагнула уніфікації в межах держави. Протягом 1730-х рр. Росія вела постійні війни, тому потребувала військової сили, в тому числі й на рівні низових командирів. У другій половині 30-х років центральна влада доклала чимало зусиль для складання компутів бунчукових і значкових товаришів з числа тих, хто мав підтверджувальний універсал на звання.

Запис до компуту бунчукових товаришів проходив під примусом запису тих, хто не отримує універсалу на це звання у компут значкових. Останнє ж загрожувало негайною відправкою в район воєнних дій. Запис до компуту значкових товаришів у 1734 р. вочевидь не складав великої проблеми для полкових канцелярій, в тому числі й у Ніжинському полку. В деяких полках кількість значкових набагато перевищувала встановлену указом, і перед полковою канцелярією стояло завдання позбавити звання чималу кількість товаришів. Проте полковники не поспішали цього робити, зважаючи на смертність природну й у військових походах та інші обставини, які невдовзі призвели до значного скорочення числа товариства. У Ніжинському полку нестача значкових товаришів, які несли службу, стала відчутною майже одразу.

Як свідчать опубліковані О. Репаном списки значкових товаришів у походах 1735–1739 рр. [2, с. 33–39], у компуті Ніжинського полку записані необхідні 50 товаришів (у 1735–1947 рр.). Проте реальна картина змінювалась достатньо швидко і якщо уважно прочитати кінцеві частини списків за 1737 та 1738 рр., то помітною стає певна кількість товаришів, які лише числились значковими, а вже були призначені на інші уряди. Також в останній реєстр за 1738 р. вже вписані четверо померлих значкових товариша.

З кінця 1730-х рр. насправді починає відчуватись нестача дійсних, а не просто записаних, значкових товаришів у полках. Кількість вписаних у компут товаришів була відповідна нормі або навіть більша. Проте значна частина товаришів, традиційно слугуючи резервом урядової старшини, паралельно посідала різні полкові і сотницькі уряди. Та й реальність робила службу значковим товаришем непопулярною серед старшини. Більше того, навіть заможні козаки не виявляли бажання служити значковими. Така ситуація склалась через переобтяженість обов'язками товариства, адже поєднувались військове та цивільні обов'язки. Л. Окіншевич писав, що значкове товариство залежало від полковника і часто окрім урядових доручень змушене було виконувати приватні доручення полковників. Основні доручення значкового товариства військового характеру такі: варта, служба на форпостах, постачання провіанту для війська, догляд за полоненими, збір та висилка козаків у похід, збір інформації про місцеперебування бунчукових товаришів, а також даних про походи бунчукових товаришів (тобто збирали «сказки»), супровід хворих козаків з походу додому, супровід російських військових (або російських рекрутів до Києва), перевірка караулів і роз'їздів спрямованих проти злодіїв і грабіжників у командах для викорінення розбійників у Задніпровських місцях, фортифікаційні роботи в нових фортецях з командами козаків-робітників (наприклад у фортеці Св. Єлизавети), розвідувальні та шпигунські відрядження. Доручення цивільного характеру: участь у судовому слідстві (судова колегія полкового суду), участь у комісарських судах (слідство на місці та ухвала рішення), доручення, пов'язані з податками (особливо з 1722 р., коли було впорядковано скарбову службу): виконання повноважень полкового збирача (полковий комісар), збір окремих податків, контроль над фінансами (рахункові комісії), праця в переписах («у ревізіях»), доручення дипломатичного характеру (супровід послів, розмежування кордонів, гінці з листами до провінційної влади, інколи до Петербургу), чергування при полковому центрі («були на ординансі»),

Ірина КРИВОШЕЯ. Значкове товариство Ніжинського полку ...

в їх обов'язки входило виконання розпоряджень полкової влади, навіть купівля канцелярського приладдя (папір, сургуч, свічки)), виконання дрібних доручень Генеральної Канцелярії (для посилок від полку по 2 особи (1737 р.), потім по 3 (з 1740 р.)), з командою козаків полювати дичину для імператорського двору, передача символів влади при «обранні» сотників (корогву), складання описів спадкового майна старшин, завідування різними перевозами (наприклад, переволочанським), перебування при пожежній команді, нагляд за мірами під час епідемій і хвороб, в командах по боротьбі з сараною, в командах по будівництву мостів, при вівчарнях «у догляду за полковими комісарами», доглядачі за відбірними вівцями, догляд за ранговими маєтностями, доглядачі над тимчасовими командами робітників (заготівля дров, сіна для кінських заводів), супровід команд робітників на будівництво, охорона майна, яке залишилось по смерті старшин (полковника), супровід колодників, приймачі скарбових сум, при тютюнових конторах, при будівництві в'язниць, збір і висилка возів на різні потреби, збір биків для різних потреб, приставами при «возах волових», «певчі» при Петербурзькому дворі, Комісія «прав Малоросійских», обслуговувати Генеральну Артилерію по лінії адміністративних та господарських доручень. Всього нараховується у значкового товариства доручень військового характеру 12, невійськового 31 [1, с. 120–148].

Фактично, несучи службу з власної маєтності, при такій завантаженості значкові товариші доволі швидко опинялись на межі зубожіння. Та навіть якщо статки й дозволяли служити, вони намагались цієї служби уникнути, бо вона була надто обтяжливою. Про це свідчить значна кількість скарг полковників до вищих інстанцій на товариство, яке живе на території полку, має достаток і навіть маєтність, але не служить. Такі донесення від полковників ніжинського, київського, гадяцького, миргородського і лубенського були звичним явищем у кінці 30-х – 40-х роках XVIII ст.

Починаючи з листопада 1737 р., Ніжинська полкова канцелярія подає до Генеральної військової канцелярії (*далі* ГВК) донесення про недостатню кількість значкових товаришів у полку. Пояснює таке становище значною кількістю тих, хто не може служити за вбогістю, абшитованих від служби ГВК, призначених в інші чини чи вже померлих. Полкова канцелярія просила ГВК призначити на місце вибулих нових значкових товаришів з числа знатних товаришів Глухівської сотні, дітей старшини та з числа товариства, яке живе в полку, має ґрунти й угіддя необхідні для служби, але не служить [3, с. 2].

Не дочекавшись відповіді ГВК, у лютому 1740 р. з полкової канцелярії відправлене чергове донесення, до якого додавались списки значкового товариства за категоріями. А в травні 1740 р. відправлене ще одне донесення з такими ж списками, а також список знатного товариства Глухівської сотні, список тих, хто називається бунчуковими і військовими у полку (а чи мали універсали, полкова канцелярія не знала) і скаргу на значкових товаришів, що намагались уникнути служби.

Намагаючись ліквідувати нестачу дійсних значкових товаришів, ніжинський полковник І. Хрушов використовував різні методи. Якщо в полку є товариство, яке має відповідні для несення служби статки, то йому належить служити. Але на ділі нова система стикалась з давніми козацькими звичаями, що діяли в полках і підтримувались ГВК. Зокрема, запис до значкового товариства був добровільним і обмежувався вихідцями з козаків і старшини. На початку 1740-х рр. значкове товариство також активно почало використовувати відновлення надання звання військового товариша для звільнення від влади полковника та обтяжливої служби під значком.

Прикладом збереження давніх козацьких традицій може слугувати значне товариство Глухівської сотні, з яким у полкової влади виникали постійні проблеми. До середини XVIII ст. вже рідко зустрічаємо значних товаришів сотні, що в минулому були заслуженими, знатними, родовитими козаками і мали дещо інший статус, ніж рядове козацтво. Глухівська сотня Ніжинського полку була винятком. Причиною збереження в ній такого пережитку, як знатні товариші сотні, був особливий статус цієї столичної, можливо, інколи з гетьманською протекцією, сотні. Інша причина криється в процесах переходу на Лівобережжя правобережних полків. У Ніжинський полк переселилась частина Корсунського полку [4, с. 193; 5, с. 352] і знатні товариші сотні досліджуваного періоду були нащадками відомих старшинських родин обох полків, які зберігали пам'ять про минулу велич роду. З документів зрозуміло, що знатні глухівські козаки часто виконували функції значкових за наказами ГВК, але опирались на наказам полкової влади, тим самим творячи джерело постійних конфліктів. Коли в 1740 р. у Ніжинському полку вже гостро відчувалась нестача значкових, полкова канцелярія попросила список знатних товаришів Глухівської сотні та спробувала наполягти на їх включенні у число значкових. Як бачимо з першого документу додатку, сотенна глухівська канцелярія подала лише 7 знатних товаришів сотні. А полкова одразу зауважила, що таких знатних, здатних до служби значковими, у сотні значно більше (у 1741 р. присягу імператриці Єли-

Ірина КРИВОШЕЯ. Значкове товариство Ніжинського полку ...

заветі Петрівні склало окремо знатне товариство Глухівської сотні, яке разом з дітьми налічувало 63 чоловіка [6]). На що сотник глухівський Дем'ян Туранський відреагував донесенням у ГВК про спроби полкової канцелярії записати у значкові козаків його сотні, які не бажають служити значковими. Як приклад він навів відмову Гордія Івановича Василенка. Причина відмови – віддаленість сотні від полкового міста і як наслідок зубожіння господарства козаків при виконанні доручень полкової канцелярії*. Сотник просив ГВК заборонити полковій канцелярії силоміць записувати виборних козаків до числа значкових, на що й отримав очікуваний указ [3, с. 17]. Проте вже за три місяці, в липні 1740 р., ГВК на прохання ніжинського полковника наказала глухівському сотнику подати донесення про кількість значкових товаришів у сотні і документи, які підтвердили б таке звання. Розглянувши донесення в якому зазначалась відсутність значкових, ГВК наказала надалі заборонити знатним товаришам цієї сотні іменуватись значковими і виконувати належну їм службу виборних козаків [7, с. 2].

Хоча епізод з глухівськими козаками й стоїть трохи особно, все ж він фіксує загальну тенденцію того часу – прогресуюче прагнення уникнути служби в числі значкового товариства спроможного до того козацтва. Це призвело до появи указу ГВК 1740 р.**, коли полковим канцеляріям було запропоновано набирати в значкове товариство не лише дітей старшинських і козацьких, а й міщанських, попівських та інших [8, с. 1а]. Цей указ демонструє появу проблеми, з якою вже кілька років боролась ніжинська полкова влада, також і в інших полках Гетьманщини.

У 1740 р. в Ніжинському полку, згідно з донесенням полкової канцелярії, було 19 дійсних значкових товаришів, тоді як 31 товариш не міг нести службу з тієї чи іншої причини (*дивись* документ 1 додатку). В кінці 1741 р. ситуація трохи краща: 25 дійсних значкових проти 24 вибулих з компуту (*див.* документ 2 додатку). Виконуючи указ ГВК про поповнення товариства з числа рядових козаків і міщан, полковник ніжинський закликав до канцелярії людей спроможних до служби для

* Щоправда, це не завадило Василенкам Гордію та Івану в 1746 р. отримати звання військового товариша за службу батька їх, військового теж товариша і свої.

** Цікаво, що на цей указ Ніжинська полкова канцелярія посилається при призначенні значкових ще й у 1753 р. ГВК, намагаючись перевірити наявність указу в архіві, констатує лише, що справи за той період згоріли [1, с. 87].

запису в значкові. У донесенні полковник пише, що за своїм бажанням прийшли лише 5 чоловік, тому полкова канцелярія змушена була набрати з числа козаків і міщан необхідну кількість здатних завдяки своєму майновому становищу служити значковими і видала їм необхідні атестати. До донесення додавався іменний список знову набраних. Окремо полковник просив ГВК надалі дійсних значкових товаришів у військові не приймати:

«... ибо как неизвестно в полковой канцелярии многие значковые товарищи для некоторых своих прихотей ухиялись от службы значковым подлежащей, несмотря на то что значковые принимаются в войсковые товарищи, намѣривают просит в Енеральной войсковой канцелярии о принятии их в войсковые товарищи ...» [8, с. 1а].

У середині 1740-х рр. ситуація з кількістю значкових товаришів дещо стабілізувалась. Цьому сприяли як заходи по залученню до служби значковими вихідців з інших станів, запропоновані полковими і Генеральною канцеляріями, так і завершення постійних воєн. А відтак настало загальне поліпшення становища товариства, що зробило його статус більш привабливим для заможного козацтва. У 1750-х рр. спостерігається збільшення загальної чисельності значкових товаришів у полках, що пояснюється зокрема й отриманням універсалу на звання кількома представниками однієї родини, що служили з одного ґрунту. Проте проблема з необхідною для служби кількістю значкових товаришів залишалась доволі гострою ще й у 1750–1760-х рр., особливо для Гадяцького, Миргородського і Ніжинського полків. І поява в 1750-х категорій асигнованих та підвідомчих має розглядатись не лише як спроба обійти встановлені у 1734 р. ліміти, а й як намагання полковників покрити нестачу значкових товаришів, які реально служили, а не лише вписувались у компути, насправді ж посідали уряди, або були неспроможні до служби.

Найважливішим наслідком процесів, що відбувались в досліджуваний період з товариством, був перехід до прискореної фази руйнації статусу і сутності значкового товариства як частини традиційної для Гетьманщини станової групи, що служила з населеної маєтності. Її ряди розмивались вихідцями з інших станів і момент знатності, заслуженості козаком і старшинами права служити під полковим значком витісняється фінансовою спроможністю претендента на звання нести службу. Значкове товариство починає набувати службової, рангової, чиновної

Ірина КРИВОШЕЯ. Значкове товариство Ніжинського полку ...

рис, що зближує його з відповідними російськими чинами. Служба значковим стає непрестижною для деякої частини товариства, яка й прагнула отримати звання військового товариша і вийти таким чином з-під юрисдикції полковників. Важливим фактором для посилення цієї тенденції ставало й значне послаблення службового тягаря у званні військового товариша. І якщо в 1740-х рр. ці процеси лише намітілись, то в часи II Малоросійської колегії традиційна назва «значкове товариство» позначає вже зовсім інше явище на етапі повної ліквідації Гетьманщини.

Д о д а т к и:

Документ 1

[5.05.1740]

[арк. 6-8]

Вѣдомость имянная в Енеральную войсковую канцелярию з полковой Нѣжинской канцелярии колкое число в прошломъ 1734 году в полку Нѣжинскомъ определено значкових товарищей, и с того числа сколько ннѣ действительно служитъ могучих, а сколько умершихъ и за старост и дряхлост от службы Абшитованных, за убожествомъ служит не могучих и в другие чина отойшедших такожъ о бунчуковых войскових и протчихъ кои к полку не при-слушаютъ сочинена Апреля 1740 году

Показанного 1734 году по указу Енеральной войсковой канцелярии определено в полку Нѣжинскомъ значкових товарищей всѣхъ 50

З того числа ннѣ могучихъ служитъ кои в ротогѣ комисарята и другихъ дѣлахъ и в раскомандированяхъ

А именно

Остапъ Шрамченко
Іванъ Селецкий
Федор Тихоновичъ
Василь Рубанъ
Стефанъ Гацукъ
Павель Сзучевский
Николай Забѣла
Емелиянъ Ярмошевский
Алексѣй Охрѣмовский
Григорий Огѣвский
Лукянъ Самойловичъ
Алексѣй Самойловичъ
Іванъ Гриценко
Самойло Гриценко
Петро Панкевичъ
Яковъ Микитенко
Павель Яковлев
Іванъ Сталявский
Іванъ Писаревский

Ітого 19

Умерших

Карпъ Отѣвский
Петро Костовский
Семень Езучевский
Петро Зѣмницкий
Яковъ Бакуменко

Ітого 5

В чини отшедших по опредѣленію
Енеральной войсковой канцелярии

Стефанъ Костенецкий осавулом полковим
Яковъ Вилковский хоружим полковим
Алексѣй Демидовский сотником Батуринским
Григорій Шрамченко бунчуковим товарищем
Григорій Александровичъ бунчуковим товарищем
Григорій Кубраковский Атаманом в Дѣвицѣ
Павель Рудавский Атаманом в Борзне
Василь Порохонский в волости Батуринской в должности бившего тамош-
него управителя Тарицина
Павель Багуновский Атаманом нежинским по опредѣленію полковой
канцелярии

Ітого 8

За убожествомъ старостию и драхлостію служит не могучие

Василь Дмитренко
Остапъ Штучний
Николай Хиотий Грекъ

Ітого 3

За самимъ убожествомъ служить значково не могучие

Василь Дмитращенко
Іванъ Козаченко
Самойло Халкидоцкий
Іванъ Бакумовичъ
Андрей Борсукъ
Дмитро Нестеровичъ
Михайло Грековский
Іванъ Небаба
Семень Потапенко

Ітого 9

За старостию и драхлостію от службы войсковою
Енеральною канцелярией Апшитованние

Захарій Калеѣновский
Петро Салогуб
Ігнатъ Голюнка

Ітого 3

В откупъ індутного збору

Романъ Яновъ

Ітого 1

Ирина КРИВОШЕЯ. Значковые товариство Ніжинського полку ...

Безвѣсти сойшоль

Николай Понарский

Итого 1

А всего значковых товарищей 50

Сотнѣ Глуховской Знатное товариство
кои к полку не прислушаютъ

А именно

Иванъ Кологривий
Семень Заруцкий
Несанъ
Иванъ Вилчикъ
Василь Новѣцкий с пасинками
Гаврило Гуравский
Вдови Нарбутки синь

Итого 7

А кромѣ вишеписанных других той сотнѣ знатных же товарищей в вѣдомости и ревѣзїи з сотенного Глуховского правления в полковую канцелярию присланных непоказано

А оних доволное число в той сотнѣ имѣется кои могутъ значкового службу отбуват

Особливо же кои называются бунчуковими и войсковими товарищи, а имѣють ли они на тия звания унѣверсали полковой канцелярии неизвѣстно и к полку не прислушаютъ а доволние грунта и угодия, а нѣкоторые з них маестности имѣють

А именно

Григорий Козловский з братьями
Андрѣй Росновский
Иванъ Демяновичъ
Иванъ Фалчевский
Василь Казановичъ
Костантий Острожский
Федоръ Уманецъ
Михайло и Петро Заруцкие
Марко Петрункевичъ
Яков и Григорий Довгелъ
Иванъ Стожко
Петро Темрянский
Леонтий Метинский

Итого 13

Ни в какой служби и званиях обретаются
и к полку не прислушаютъ а доволние грунта имѣют

Пантелеймонъ Шишкевичъ
Петро Пиковецъ
Демянь Курский
Романъ Белоцерковский
Василь Купчинский
Михайло Ницецкий

Итого 6

Значковим товаришем називаючийся а к полку не прислушаєт а вовсем доволний

Петро Тупицкий

Ітого – 1

Во время опредѣления показанного году пятидесятного числа значкових товарищей отрешени с под знаку под сотенния вѣдения

Остапъ Росушка

Якимъ Зубко

Пантелеймонъ Котель

Івань Ліонокъ

Петро Дмитренко

Ітого – 5

Писарь полковий Василь Кулаковский

Центральний державний історичний архів України в м. Києві (далі – ЦДАУК). – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 7875.

Документ 2

[22.10.1741].

[арк. 2-5]

Списокъ іменний полку Нѣжинского наличних значковим товарищам и убилим и кто імено з козаковъ рядових и мешчан избрани в значковіе о томъ слѣдуетъ ниже:

Наличние значковие товарищи

Павель Богдановский

Іван Селецкий

Григорий Дзибало

Остапъ Росушка

Василь Рубанъ

Іван Симоновъ

Алексей Охремовский

Семен Огиевский

Самойло Гриценко

Евхим Похилко

Петро Панкевичъ

Семен Потапенко

Федор Івасенко

Остапъ Шрамченко

Петро Дмитренко

Якимъ Зубко

Іван Козаченко

Павел Езучевский з братом Кондратом

Федор Тихоновичъ

Николай Забѣла

Яковъ Микишенко

Іван Гриценко

Дмитрий Дроздовский

Лукиян, Алексѣй и Андрѣй Самойловичи

Павель Яковлевъ

Ітого наличних 25

Убилиє значковие пожаловани в чины

Стефанъ Костенецкій Асаулом полковимъ
Яковъ Вилковскій Хоружим полковимъ
Григорій Шрамченко бунчуковимъ
Григорій Александровичъ бунчуковимъ
Алексѣй Демидовскій сотникомъ батуринымъ
Григорій Кубраковскій атаманомъ дѣвицкимъ
Павел Рудавскій атаманомъ борзенскимъ
Григорій Огиевскій сотникомъ кролевецкимъ

Приняти в войсковие товарищы

Петро Салогуб
Стефан Гацукъ
Дмитро Нестеровичъ

Апшитование от службы

Захарій Калѣновскій
Игнатъ Голюнка з синами
Васил Порохонскій

Негодятся в значковие

Николай Хиотий за драхлостію и болѣзнію
Андрѣй Борсукъ за убожествомъ
Иванъ и Яковъ Бакумовичи за убожествомъ крайнимъ
Василь Дмитращенко за убожествомъ
Михайло Грековскій за крайнею нищетою
Петро Хомиев за убожествомъ
Самойло Халкидоцкій за убожествомъ
Иван Небаба за убожествомъ
Петро Стеслявскій за убожествомъ
Иван Писаревскій за убожествомъ

Итого убилихъ из компуту «24»

На мѣсто убилихъ избранны

Города Нѣжина

Радовий Самойло Медовникъ з трома достатними синами

Местечка Мрина

Радовий козакъ Михайло Штучний

Местечка Олишовки

Радовий козакъ Сава Зѣнченко

Мистечка Дѣвицѣ

Данило Шендюх

Мистечка Конотопа

3 козаковъ рядових

Наказний сотникъ Данило Торанскій
Василь и Дмитро Парпури

Пантелеймон Лобода
Андрій Тендѣтниць

З мищан

Яковъ Кузюра
Левко Торанский
Федор Полѣшко

Мистечка Борзни з мищан

Петро Кленус
Кирило Гордѣевъ

Сотнѣ Батуринской села Митченкокъ

Козакъ Иван Ивановъ Костирка

Мистечка Кролевца козакъ

Иван Кобизкий з братами

Мистечка Млиновъ

Індуктар Федор Фраевский

З мищанъ

Дмитро Котляр
Федор Подрушний
Андрій Дмитриевъ

Мистечка Воронѣжа

Козакъ Григорей Пишовецъ

З мищанъ

Иван і Петро Барулченки
Васил Александровичъ

Мистечка Коропа

Сотника бившого син Василь Трофимовичъ
Радовий козакъ Петро Панкевичъ

Сотнѣ Ямпольской

Козакъ Яковъ Макуха

Ітого всѣх внов вибраних «25»

Писарь полковий Васил Кулаковский

Асаулъ полковий Андрій Володковский

ЦДІАУК – Ф. 51 – Оп. 3. – Спр. 8170.

Джерела та література

1. *Окіншевич Л.* Значне військове товариство в Україні-Гетьманщині XVII–XVIII ст. // Записки наукового товариства імені Шевченка. – Т. CLVII. – Мюнхен, 1948.
2. *Репан О.* Значкове товариство у 1735–1739 рр. // Гуманітарний журнал. – 2000. – № 2. – С. 33–39.
3. ЦДІАУК. – Ф.51. – Оп. 3. – Спр.7875.

Ірина КРИВОШЕЯ. Значкове товариство Ніжинського полку ...

4. *Кривошея В.В.* Національна еліта Гетьманщини (персональний склад та генеалогія. 1648–1782 рр.). – К., 1998.

5. *Кривошея В.В.* Козацька еліта Гетьманщини. – К., 2008.

6. ЦДІАУК. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 8233.

7. ЦДІАУК. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 7822.

8. ЦДІАК України – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 8170.

Ірина Кривошея (Умань, Україна) Значкове товариство Ніжинського полку на початку 40-х рр. XVIII ст.: два нових списки товариства

На основі аналізу опублікованих реєстрів значкового товариства Ніжинського полку 30-х–початку 40-х рр. XVIII ст. та двох нововиявлених списків, що подаються в статті, характеризується становище значкового товариства у вказаний період. Зокрема, чисельність товариства, причини уникнення служби частиною товаришів і спроби полковника заповнити існуючі вакансії. Звертається увага на категорію “значних” товаришів сотні.

Ключові слова: козак, старшина, значковий товариш, список, полк, Гетьманщина

Ірина Кривошея (Умань, Україна) “Значкове” товариство Нежинського полка в началі 40-х гг. XVIII в.: два нових списки товариства

На основі аналізу опублікованих реєстрів “значкового” товариства Нежинського полка 30-х–начала 40-х гг. XVIII ст. и двух новых списков, приведенных в статье, характеризуется состояние “значкового” товариства в указанный период. В частности, численность товариства, причины уклонения от службы части товарищей и попытки полковника заполнить существующие вакансии. Уделено внимание рассмотрению категории “значных” товарищей сотни.

Ключевые слова: казак, старшина, значковий товариш, список, полк, Гетманщина

Iryna Kryvosheya (Uman', Ukraine) “Znachkove” tovarystvo (association) of Nizhyn regiment in beginning of 40-th, 18th century: two of new registers of Tovarystvo

Status of “znachkove” tovarystvo (association) is in the mentioned below time range on the basis of analysis published register of “znachkove” tovarystvo (association) of Nizhyn regiment in the 30-th – beginning of 40-th, 18th century and on two of the new registers listed in the article. In particular, the size of tovarystvo (association), the reasons of serve’s avoidance by the part of members, and the attempt to fill current vacancies. Attention is paid to the rank of “znachni” members of “sotnya”.

Key words: cossack, “starshyna”, “znachkovyi” member, register, regiment, Hetmanshchyna